

VERANKERING ARBEID

Voorstellen nieuwe samenwerking 2011 - 2014

Het resultaat van vier jaar verankering arbeid vormt voor zowel de betrokken bestuurspartijen als de medewerkers bonden en sociaal secretarissen voldoende aanleiding voortzetting van het samenwerkingsverband na 2010 te bepleiten.

Opzet

Het voorstel is invulling van de nieuwe samenwerking te laten verlopen langs een drietal hoofdlijnen:

1. voortzetting en optimalisering projecten uit de periode 2007-2010
2. opzet/uitvoering plannen uit het programma Arbeidsmarkt & Opleiding
3. nieuwe initiatieven

ad 1: voortzetting

Verbeterpunten rond de thema's van het werkveld van de werkgroep zijn gesignaleerd in de evaluatienotitie (tabel 'Takenpakket 2007 – 2010'). Zo moet de positieve impact van een goede website van verankering arbeid en de beschikbaarheid van actueel sectorgerelateerd cijfermateriaal, project sectoranalyses, voor de aanpak van de verwachte arbeidsvoorzieningsproblematiek niet worden onderschat. Ook zal de onderhoudscomponent van de werkgroep, denk bijvoorbeeld aan periodieke actualisering van de arbocatalogi, gaandeweg toenemen.

ad 2: programme A & O

De ondertekening van de Intentieverklaring Programma Arbeidsmarkt & Opleiding door LNV en de productschappen op 29 oktober 2009 vormt het startpunt voor deze activiteiten. Het programma A& O betekent dat sommige productschappen meer, andere (her)nieuw(d)e aandacht aan deze twee thema's zullen gaan schenken.

De primaire motivatie voor dit initiatief van de agrarische sectoren verenigd in de productschappen schuilt in de arbeidsvoorzieningsproblemen die de komende jaren worden voorzien. De agrarische sectoren realiseren zich dat de combinatie van relatieve onbekendheid en een bij andere sectoren als chemie, metaal, e.d. achterblijvend imago maken dat de agrarische sectoren bij ongewijzigd beleid straks bovenmatig hard getroffen kunnen worden door een krappe arbeidsmarkt.

Gezien de diverse invalshoeken die arbeidsmarkt- en scholingsbeleid op de verschillende sectorniveaus kan hebben, zal de werkgroep een breder taakveld krijgen. Nader uitgewerkt leidt een en ander tot de volgende nieuwe invalshoeken.

onderwijs

Ten aanzien van onderwijs en scholing kan worden opgemerkt dat het agrarische bedrijfsleven, voor zover daar al niet aan gewerkt wordt, aandacht zal moeten besteden aan de vormgeving van een eigentijdse taakverdeling bedrijfsleven - onderwijs (zie onderstaand schema 'Aanvullend takenpakket na 2010'). De professionaliseringsslag zoals die momenteel rond scholingsconsulenten wordt voorgesteld is hiervan een voorbeeld en zal zich in de toekomst op meerdere aandachtsvelden van verankering aandienen.

Waar het onderwijsveld verantwoordelijk is voor de kwaliteit van de opleiding en het leerproces van de leerling, zal het agrarisch bedrijfsleven zijn verantwoordelijkheid moeten nemen voor de formulering van de opleidingsvraag van scholieren en die van hun werknemers. Het actueel houden c.q. borgen van kennis in relatie tot de hedendaagse werkpraktijk moet óók worden gerekend tot de primaire verantwoordelijkheid van het agrarische bedrijfsleven. Bedrijfstakken zullen het onderwijs als zodanig permanent moeten gaan voeden. De voortdurende stroom technische/technologische ontwikkelingen en nieuwe marktinzichten en –ontwikkelingen die zich in de dagelijkse werkpraktijk voordoen, dringen bedrijven/ondernemingen deze rol op.

arbeidsmarkt

De verwachte krapte en de relatief zwakke wervingspotentie van de agrarische sectoren op de arbeidsmarkt vragen om een agressievere marktbenadering. Innovatieve ontwikkeltrajecten zullen toenemende aandacht vragen, evenals het imago.

Diverse (primaire) agrarische sectoren pleiten voor goed werkgeverschap, het betrekken van de agrarische bedrijfsverzorging bij dergelijke ontwikkeltrajecten en oog voor de impact op de organisatie

van het werk van de toenemende uitbesteding van werk in de (primaire) sectoren. De Intentieverklaring LNV-productschappen staat óók stil bij de potentie van leerwerktrajecten, de wenselijkheid meer werk te maken van maatschappelijke stages en wajongers kansen te bieden in het agrarisch bedrijfsleven; nuttig aanvullend instrumentarium voor sterk vergrijsde sectoren als de agrarische. Vooral van een gerichte inzet op vergroting van de gekwalificeerde zij-instroom wordt in bepaalde kringen veel verwacht om te kunnen blijven voorzien in de toekomstige arbeidsvraag.

ad 3: nieuwe initiatieven

In aanvulling op de onder *ad 1* genoemde projecten levert het Programma Arbeidsmarkt & Opleiding, zie onderstaand schema, een aantal nieuwe aandachtsvelden op voor de werkgroep verankering arbeid. Opvallend zijn de maatschappelijke taken die in een enkel geval sectoraal ook in de cao zijn overeengekomen. Verder de diversiteit aan arbeidsmarkt gerelateerde onderwerpen zoals de regionale aanpak van arbeidsmarktprojecten op de niveaus van sectoren en het belang van goed werkgeverschap in relatie tot een succesvolle aanpak van dreigende arbeidsmarktcrisissen.

AANVULLEND TAKENPAKKET na 2010

Thema	Vermoedelijke toek. status	Kenmerken
Opleiding		
- evc	specifiek	zeker relevant voor grijze sectoren
- maatschappelijke stages	specifiek	grootste slagingskansen bij bottom-up aanpak
- leer-werk trajecten	mengvorm	vereist heldere voorlichting op (V)MBO niveau
- scholing /training (formulering, opl.vraag, actualisering en borging vakkennis)	specifiek	bedrijfsleven moet initiatief/verantw. nemen
Arbeidsmarkt		
- goed werkgeverschap	mengvorm	vooral in kleinschalige bedr.takken toepasbaar
- zij-instroom	specifiek	drempels (faalkosten) moeten overwonnen worden)
- regionale arbeidsmarkt (Linxx, Cinop)	collectief	plannen nog in ontwikkeling.
Maatschappij		
- wajongbanen	specifiek	groeierende pool, veel potentie
- duurzaamheid/mvo	specifiek	aansluiten bij bestaande activiteiten geeft hogere slagingskansen

Het leerproces dat de werkgroep en de betrokken bestuurspartijen in vier jaren verankering arbeid hebben doorlopen, levert óók een aantal aandachtsvelden en verbeterpunten op. Een professionaliseringsslag zoals die momenteel rond scholingsconsulenten wordt voorgesteld, zal zich in de toekomst op meerdere aandachtsvelden van verankering aandienen.

Onderbouwing nieuwe samenwerkingsperiode

Argumentatie vervolg samenwerking

Voorgesteld wordt een nieuwe projecttermijn van opnieuw vier jaren te overwegen, daar:

- vier jaren verankering hebben geleerd dat het project resulteert in een toenemende focus op arbeid in het agrarische domein van productschappen en bonden gezamenlijk
- de praktijk binnen verankering arbeid heeft aangetoond dat bonden en productschappen elkaar gericht en met beter resultaat opzoeken in zaken met betrekking tot arbeid
- projectverlenging de mogelijkheid schept lopende zaken verder uit te ontwikkelen. Niet alle projecten kennen een looptijd die synchroon is aan de werkingsduur van verankering arbeid
- een dergelijke termijn opnieuw ruimte geeft voor het aangaan van meer langdurige verbintenissen

Randvoorwaarden nieuwe samenwerkingsperiode

Voorstellen met betrekking tot verankering arbeid voor de periode 2011-2014 betreffen de volgende onderwerpen:

- draagvlak: de werkgroep vraagt aandacht voor de organisatie van meer structurele en directe betrokkenheid van de betreffende werkgeversorganisaties bij de planontwikkelingen rond arbeid binnen de productschappen
- kostenverdeling: handhaving van de kostenverdeelsleutel tussen productschappen onderling zoals deze gold voor de lopende periode
- bekostiging: voortzetting van de bekostiging van de drie beleidsmedewerkers bonden
- betrokkenheid: de werkgroep realiseert zich dat de organisatie van een meer structurele betrokkenheid van beleidsmedewerkers bonden bij het werk van de werkgroep de komende periode alle aandacht zal vragen
- voorzitterschap en secretariaatsvoering van de werkgroep: voorgesteld wordt deze onderwerpen opnieuw te bezien.

De werkgroep stelt voor de voorzittersafspraken van 15 juni j.l. waarbij productschappen toezegden mee te zullen werken aan een betere bestuurlijke inbedding van de factor arbeid in de toekomst in 2011 nader uit te werken bij de vormgeving van het Jaarplan Arbeid 2012. Nauwere betrokkenheid van de werkgevers bij de totstandkoming van de jaar- en projectplannen arbeid zou, zo leert de ervaring rond de totstandkoming van de Intentieverklaring LNV - productschappen, erg nuttig kunnen zijn.

Financiering

Een nadere onderbouwing van samenstelling en niveau voor de bekostiging van een nieuwe 4-jarige periode verankering zal door de bonden in een afzonderlijke brief worden toegelicht.

Afronding

De Werkgroep Verankering Arbeid heeft het leertraject van de afgelopen vier jaren benut om aan te tonen dat het voor de sociale partners in de agrarische sectoren meerwaarde kan hebben. Vooral op onderwerpen als sociaal-economische data en arbeidsomstandigheden werd over nagenoeg de volle breedte van de productschappen goede vooruitgang geboekt.

Ook in de sfeer van de onderlinge contacten, productschappen - bonden, productschappen onderling zijn beslist stappen vooruit gemaakt. Er is sprake van toenemende kennisuitwisseling tussen partners. Ook resulteert de beperkte specialisatie naar onderwerp, zoals die zich tussen productschappen ontwikkelt, in zekere efficiencyvoordelen.

Het platform van de Werkgroep Verankering Arbeid is er in geslaagd drempels tussen partijen te verlagen en heeft gaandeweg een sfeer weten te creëren waarin zowel productschappen als bonden de voordelen zijn gaan zien van samenwerking op onderwerpen waarin collectieve belangen liggen opgesloten.

Bonden hebben bij gelegenheid van het voorzittersoverleg bonden - productschappen van 15 juni jl. gepleit voor een zodanige inzet van onder andere het Programma Arbeidsmarkt & Onderwijs dat collectieve thema's als bijvoorbeeld loopbaanpaden, samenwerking onderwijs en arbeidsmarkt e.d. plaats krijgen in een meer strategische agenda arbeid van productschappen en bonden. Voor een dergelijk traject zijn in het genoemde overleg van de zijde van de productschappen voorzichtige suggesties gedaan, die vragen om nadere uitwerking.

De werkgroep stelt zich voor bij breed gedragen projecten als onderwijs, arbocatalogi e.d. meer aandacht te besteden aan nauwere samenwerking met partijen die verbonden zijn met dergelijke thema's. Bepaalde AOC's, ROC's en een GKC in onderwijsland, een STIGAS waar het de arbeidsomstandigheden in de primaire sectoren betreft of andere relevante partijen als bollen-, pootaardappelen- of melkveeacademies zullen, wanneer zich de wenselijkheid aandient, nadrukkelijker door de werkgroep worden opgezocht en worden uitgenodigd om waar gewenst te participeren.

Nieuwe projecten brengen nieuwe partners met zich mee, meer samenwerking veronderstelt meer onderlinge afstemming. Op termijn zullen deze ontwikkelingen meer aandacht van de werkgroep vragen voor onderwerpen als relatiemanagement en werkgroepinterne coördinatie, zeker waar de werkgroep kiest voor productschapoverstijgende projectmanagementstructuur zoals die momenteel bij het programma Arbeidsmarkt & Opleiding wordt toegepast.

Na vier jaren verankering arbeid bieden de voorliggende evaluatie en op handen zijnde besluitvorming rond een eventuele doorstart van verankering arbeid een uitgelezen kans de werkwijze van de werkgroep en haar organisatievorm tegen het licht te houden. De werkgroep stelt partijen voor de beoogde verdere professionalisering ook te zoeken rond zaken als taakverdeling, voorzitterschap en secretariaatsvoering van de werkgroep.

Zoetermeer, 25 augustus / 10 september 2010